

פרק שלישי – המאבק על הקמת מדינת ישראל (25 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 14-16.

14. מקור – ארץ-ישראל בשנים 1945-1947

לפניך קטע ובו המעפיל שלמה פרץ מתאר את חויותיו באניית המעפילים "יהודה הלוי".

הפלגתי באניית המעפילים הראשונה מצפון אפריקה. אנייה בשם "יהודה הלוי", אשר הפליגה מאלג'יריה בדרכה ארצה ובה 430 מעפילים, אנשים, נשים וטף, שכולם היו ממרוקו. [...] האנייה הייתה קטנה למדי. הותקנו בה אצטבות קטנות מעץ, אשר שימשו כמקומות לינה, כל אחד לארבעה אנשים. האצטבות היו מותקנות במספר קומות. ישנו ממש כמו סרדינים, בתנאים גרועים [...] ארבעה ימים אחרי שיצאנו מנמל פאלרמו נתגליתנו על ידי שני מטוסים של חיל האוויר המלכותי [הבריטי] אשר צילמו את האנייה מספר פעמים. למחרת התקרבה אלינו האנייה הבריטית עד למרחק של 200 מטר, בערך. [...] באותו זמן היינו מוקפים בחמש אניות מלחמה בריטיות שתותחיהן כוונו כלפינו. בערך בשעה 08:00 סגרו עלינו האניות הבריטיות, ממש התקרבו עד כדי חמישה מטרים. ראינו את החיילים עומדים מוכנים, בחגור קרב מלא. בידיהם החזיקו נשק חם. שעת האפס התקרבה. קיבלנו מהאחראים עלינו הוראה לפתוח בשירת "התקוה" [...] בסיום השירה נוכחנו כי האניות הבריטיות התקרבו אלינו עד כדי חצי מטר מכל צד. נתקבלה פקודה להילחם בחיילים, להכותם בבקבוקים ובקרשים. לאחר רגעים מספר הזדעזענו מלחצים של שתי אניות בריטיות, אשר דחפו את אנייתנו משני צדיה. הרגשנו זעזוע חזק. ממש כאילו אנייתנו טובעת בים. באותו רגע עצמו התנפלו עלינו החיילים מכל הכיוונים, התיזו עלינו גז מדמיע ופלשו אל תוך האנייה [...] הבריטים נאלצו לגרור את אנייתנו עד לנמל חיפה [...] בנמל חיפה קידמו אותנו מספר רב של חיילים בריטים מזוינים. הם שמרו עלינו בשעה שהועברנו מהאנייה שלנו אל אניית מעצר תחת משמר כבד, ולאחר 18 שעות הפלגה, הגענו לקפריסין. עברנו ביקורת קפדנית על גופנו ועל חפצינו.

(מעובד על פי זינגרוב, י' ובויס, ז' [1990].

"להיות עם חופשי..." מגולה לתקומה לאומית, כרך שלישי 1939-1949. ירושלים: כנה, עמ' 254-255)

א. הסבר על פי הקטע את הקשיים של המעפילים שעלו לארץ-ישראל.

על פי מה שלמדת, מדוע נמשכו מבצעי ההעפלה למרות הקשיים והסכנות? (15 נקודות)

ב. אחד מתחומי המאבק של היישוב היהודי בשלטון הבריטי היה תחום ההתיישבות. הסבר

אחת מן המטרות של מאבק זה, והצג פעולה אחת של היישוב בתחום זה. (10 נקודות)

/המשך בעמוד 11/